

Mevrouw
Muziek

Elke dag muziek

HÉT MUZIEKPROGRAMMA VOOR IN DE
VOORSCHOOLSE KINDEROPVANG

STRUCTUREEL BEZIG ZIJN MET MUZIEK ONDERSTEUNT DE ONTWIKKELING VAN JONGE KINDEREN

Met 'elke dag muziek' kan iedere gastouder op structurele basis en spelenderwijs muziekactiviteiten aanbieden, ook als de gastouder niet muzikaal onderlegd is. Met 'elke dag muziek' kan dit op een laagdrempelige manier die aansluit bij de belevingswereld van de kinderen en goed past in de dagelijkse praktijk van gastouders.

🎵 STRUCTUREEL MUZIEKONDERWIJS

'Elke dag muziek' is speciaal ontwikkeld voor in de voorschoolse kinderopvang. Het programma biedt structureel muziekonderwijs aan, vanuit de volgende uitgangspunten:

- ondersteunt de ontwikkeling van jonge kinderen (met extra aandacht voor taalvaardigheid en luistervaardigheid) en draagt op deze manier bij aan kansgelijkheid.
- biedt kinderen muzikale vaardigheden aan die aansluiten bij de leeftijd
- ontzorgt gastouders in het aanbieden van passende muziekactiviteiten
- draagt bij aan een positieve ervaring van het werk voor gastouders

HOE MUZIEK DE HERSENONTWIKKELING BEÏNVLOED

HERSENONTWIKKELING

Op jonge leeftijd structureel bezig zijn met muziek is van grote waarde, omdat juist in de jonge jaren het belangrijkste deel van de hersenontwikkeling plaatsvindt.

Bij de geboorte hebben kinderen ongeveer 25% van de hersencapaciteit die ze uiteindelijk als volwassene zullen hebben.

Als kinderen de leeftijd van drie jaar bereiken is hun hersencapaciteit al toegenomen tot 80%. In die eerste drie belangrijke levensjaren, ook wel de eerste 1000 dagen genoemd, maken kinderhersenen wel 700 nieuwe verbindingen aan per seconde.

**IN DE EERSTE DRIE BELANGRIJKE LEVENSJAREN
MAKEN KINDERHERSENEEN WEL 700 NIEUWE
VERBINDINGEN AAN PER SECONDE**

HOE WERKT DAT?

NEURONEN EN SYNAPSEN

De hersenen bestaan uit cellen die neuronen heten, deze cellen maken verbindingen die synapsen worden genoemd. Bij iedere nieuwe ervaring creëert het brein nieuwe verbindingen in de hersenen. Als deze ervaringen herhaald worden, dan worden deze verbindingen in de hersenen versterkt. Ongebruikte verbindingen verdwijnen weer als ze niet gebruikt worden. Het vormen van nieuwe neuronen en synapsen gaat het snelst bij de geboorte en gaat steeds een beetje langzamer.

OPTIMALE OMSTANDIGHEDEN VOOR LEREN

Het beste moment om bepaalde vaardigheden te leren is tijdens de periode dat de hersencellen aangemaakt worden in het brein. We noemen dit ook wel ‘kritieke perioden’. De hersenen zijn op deze momenten als het ware ‘hongerig’ om geprogrammeerd te worden, en de hersencellen maken makkelijk nieuwe verbindingen met elkaar.

Optimale periodes om te leren

- *horen*: de piek om optimaal te kunnen leren horen ligt tussen de leeftijd van 0 en 1 jaar oud, waarbij de mogelijkheid om gehoor te verwerven tussen de leeftijd van 3 en 4 zeer sterk afneemt.
- *taal*: de piek om taal te verwerven ligt op de leeftijd van één jaar oud. Muziek speelt hier op in doordat kinderen door veel bezig te zijn met muziek goed in staat zijn om de basis van taal aan te leren, namelijk de ritmische aard er van. Het aanleren van een goede basiswoordenschat doet een kind vooral tot en met de leeftijd van drie jaar oud. Hierbij blijkt uit onderzoek dat de de grootte van deze basiswoordenschat voorspellend is voor hoe goed kinderen in groep drie van de basisschool later zullen leren schrijven.
- *sociale vaardigheden*: voor het verwerven van sociale vaardigheden zit de piek tussen de leeftijd van 2 en 3 jaar oud. De leerbaarheid van sociale vaardigheden neemt over de jaren langzaam wat af. Samen zingen en muziek maken draagt bij aan sociale vaardigheden.
- *symbolen*: de piek om symbolen te leren zit tussen de leeftijd van 1 en 2 jaar oud, waarbij de mogelijkheid om symbolen te leren over de jaren met een lichte trend afneemt. In muziekopdrachten maak je veel gebruik van symbolen, waarmee je de ontwikkeling op dit gebied stimuleert.
- *motorische ontwikkeling*: de piek om motorische vaardigheden te verwerven zit tussen de leeftijd van 1 en 2 jaar oud. Met name de mondmotoriek oefent een kind goed als het veel zingt. Iedere keer spreekt het kind dezelfde woorden in dezelfde volgorde uit.

DE ROL VAN MUZIEK IN HERSENONTWIKKELING

Structureel bezig zijn met muziek ondersteunt de ontwikkeling van kinderen op allerlei vlakken. Uit onderzoek blijkt dat actief bezig zijn met muziek de ontwikkeling van kinderen positief beïnvloed op het gebied van luistervaardigheid, taalvaardigheid, leesvaardigheid, aandacht, werkgeheugen, redeneren, motoriek, audiovisuele integratie en emotionele intelligentie. Benieuwd hoe dat precies zit? Wetenschapsjournalist Mark Mieras schreef (in opdracht van Jeugd Cultuur Fonds Nederland) het artikel ‘Wat muziek met kinderhersen doet’. In dit artikel geeft hij op een heldere en bondige wijze een samenvatting van onderzoek naar de invloed van muziek op de ontwikkeling van kinderen.

**STRUCTUREEL
MUZIEKONDERWIJS
DRAAGT BIJ AAN EEN
GELIJKE KANS VOOR
ALLE KINDEREN**

PLEZIER MAKEN IN EEN VEILIGE OMGEVING

Samen plezier maken door middel van muziek biedt kinderen een veilige context. Zij kunnen binnen duidelijke kaders naar hartelust experimenteren. Op deze manier kunnen ze spelenderwijs ontdekken en hun zelfvertrouwen ontwikkelen. En laten we het allerbelangrijkste niet vergeten; muziek maken is natuurlijk vooral gewoon heel erg leuk!

“De kinderen ontvangen de muzieklessen ontzettend leuk. De dagelijkse herhaling en de herkenbaarheid van Mevrouw Muziek en Bo Bij werken goed. De kinderen weten meteen dat ze een muziekles krijgen en ze zingen de liedjes na een paar keer mee. Soms liggen ze echt helemaal in een deuk. Shoebidoewa (de afscheidsgroet van Mevrouw Muziek en Bo Bij) is inmiddels echt een begrip.

Ik gebruik de liedjes en muziekopdrachten uit ‘elke dag muziek’ iedere dag tenminste één keer. Meestal als we met zijn allen aan tafel zitten, of op overgangsmomenten. Muziek betekent voor mij persoonlijk heel veel. De muzieklessen van Mevrouw Muziek maken het makkelijk om op de groep aandacht te besteden aan muziek, ook voor collega's die uit zichzelf wat minder geneigd zijn om met muziek bezig te zijn. Dat is hartstikke mooi!”

Nanda - pedagogisch medewerker

🎵 HET PROGRAMMA ‘ELKE DAG MUZIEK’

‘Elke dag muziek’ is een programma om structureel met muziek bezig te zijn in de voorschoolse kinderopvang. Kinderen leren spelenderwijs muzikale vaardigheden die aansluiten bij de leeftijd (0 tot en met 4 jaar oud).

Muzikale vaardigheden die passen bij de leeftijd zijn o.a.

- dynamiek (het verschil leren horen en aanbrengen tussen harde en zachte klanken)
- ritme (het verschil leren horen en aanbrengen tussen snelle en langzame klanken)
- toonhoogte (het verschil leren horen en aanbrengen in hoge en lage tonen, maar ook het leren (mee)zingen van melodieën)
- luistervaardigheid
- samenspel (leren luisteren en reageren op klanken en op wat een ander doet met klank)
- muzikale termen leren kennen (bijvoorbeeld kennis verkrijgen over wat een dirigent is of de namen van instrumenten leren kennen)

🎵 DE MUZIEKACTIVITEITEN

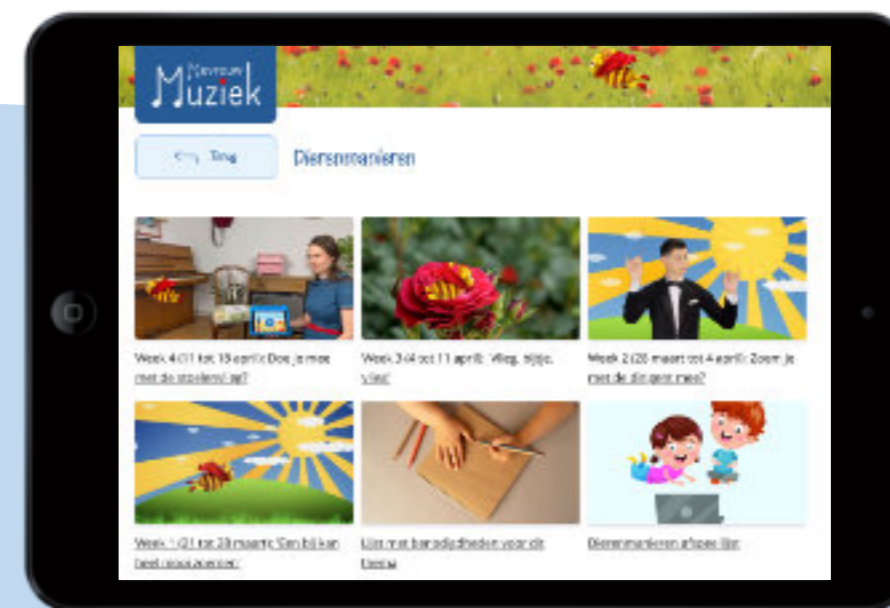
Mevrouw Muziek en haar lievelingsknuffel Bo Bij nemen de kinderen in het muziekprogramma mee in hun wereld van muziek. Iedere week staat er een nieuwe muziekactiviteit klaar, die aansluit bij het thema waarmee op dat moment gewerkt wordt op de groep (denk bijvoorbeeld aan thema’s zoals de seizoenen, verkeer, dieren, dit is mijn huis, circus, de ruimte, beroepen, familie of gezondheid).

Doordat de muziekactiviteiten aansluiten bij de thema’s waarmee de gastouder op dat moment bezig is, voegen de muziekactiviteiten zowel voor de kinderen als voor de gastouders op een natuurlijke manier in in de dagelijkse praktijk.

De muziekactiviteiten bestaan uit het aanleren van nieuwe liedjes en het uitvoeren van laagdrempelige muziekopdrachten. De muziekactiviteiten worden aangeboden via korte video’s in de beveiligde Mevrouw Muziek WebApp. De video’s duren maximaal 5 minuten, waarmee de richtlijn voor gezond mediagebruik in de leeftijdsgroep gevolgd wordt. De video’s kunnen bekeken worden

via een tablet of computer. De video is voor de kinderen leerzaam, ze zien immers beelden die aansluiten bij de tekst waardoor het woordbegrip toeneemt. Ook is de video voor hen leuk (de fantasie wordt aangesproken). Voor de gastouders is de video een instructie. Na het bekijken van de video pakt de gastouder de muziekactiviteit op buiten het beeldscherm, door een liedje te luisteren, mee te zingen of zelf met de kinderen te zingen, of door een muziekactiviteit zelf met de kinderen op te pakken

↪ **Onze app**

🎵 HOE GAAT DAT IN DE PRAKTIJK?

Het programma is zo ontwikkeld dat de muziekactiviteiten op video dienen als startpunt, waarna het muziekonderwijs buiten het beeldscherm om wordt opgepakt.

Aan het begin van de week biedt de gastouder de muzikles via de tablet aan aan de kinderen in kleine groepjes (maximaal 6 kinderen). Als alle kinderen de muziekactiviteit een keer gezien hebben, en de gastouder weet wat de bedoeling is, pakt de gastouder de muziekactiviteit over buiten het beeldscherm om. Het liedje wordt dan bijvoorbeeld samen (mee)gezongen, of de muziekopdracht wordt samen uitgevoerd. Hierbij is er natuurlijk de mogelijkheid om de liedjes af te spelen via de tablet als

ondersteuning voor de gastouder, zonder dat de video opnieuw bekeken wordt. Bij de muziekopdrachten worden in de WebApp geregeld ondersteunende functionaliteiten geboden, welke er zo veel mogelijk op gericht zijn om de muziekactiviteiten in de echte wereld uit te voeren, en zo weg te sturen van te veel schermgebruik. In alle stappen van het hier beschreven proces spelen de woordkaarten desgewenst een mooie aanvullende rol.

🎵 MOETEN GASTOUDERS DINGEN VOORBEREIDEN?

Nee. De muziekactiviteit die per video aangeboden wordt spreekt voor zich.

Een gastouder hoeft de muziekactiviteiten niet voor te bereiden. Onder elke muziekactiviteiten staat wel wat extra informatie die de gastouder door kan nemen. Met name de tips en aanvullingen voor het uitvoeren van de muziekactiviteiten met specifieke leeftijdsgroepen (baby's, dreumesen of peuters) zijn waardevol om te bekijken. Het uitgangspunt is dat het lezen van deze aanvullende instructie en tips nooit meer dan twee kost.

Incidenteel zijn er materialen nodig om een muziekopdracht uit te voeren. We werken zoveel mogelijk met materialen waarvan we denken dat deze sowieso wel aanwezig zijn, maar af en toe zit er iets tussen dat je in huis moet halen. Bij elke muziekactiviteit staat aangegeven of er materialen nodig zijn om deze uit te kunnen voeren, en indien dit het geval is, welke materialen er nodig zijn.

🎵 KORTE MUZIEKACTIVITEITEN

Bij jonge kinderen is herhaling heel belangrijk.

Herhaling wordt makkelijker als de muziekactiviteiten die aangeboden worden kort zijn. Ook is de kans het grootst dat het lukt om elke dag bezig te zijn met muziek als de muziekactiviteiten niet te veel tijd in beslag nemen. Ons muziekprogramma hebben we niet voor niets 'Elke dag muziek genoemd'. Iedere dag mikken op vijf minuten is hartstikke mooi! De ervaring leert dat de liedjes blijven hangen, en je vermoedelijk binnen de kortste keren meer muziek maakt dan alleen deze vijf minuten!

🎵 GEZOND MEDIAGEBRUIK

Door de muziekactiviteiten via de tablet aan te bieden biedt 'Elke dag muziek' in deze tijd, waarin beeldschermen een belangrijk onderdeel van onze realiteit zijn, naast het eigenlijke doel van structureel muziekonderwijs ook een uitgelezen kans om kinderen kennis te laten maken met gezond mediagebruik.

De video's worden samen met de gastouder bekeken, waarna de muziekactiviteit buiten de tablet om in een sociale context vorm krijgt. Onze video's volgen de richtlijnen voor gezond mediagebruik voor de leeftijdsgroep. Ook is er in de WebApp de mogelijkheid om de liedjes los te luisteren, zonder beeld. Samen met het gebruik van de woordkaarten ontstaat er zo een mooie mix van verschillende mediavormen.

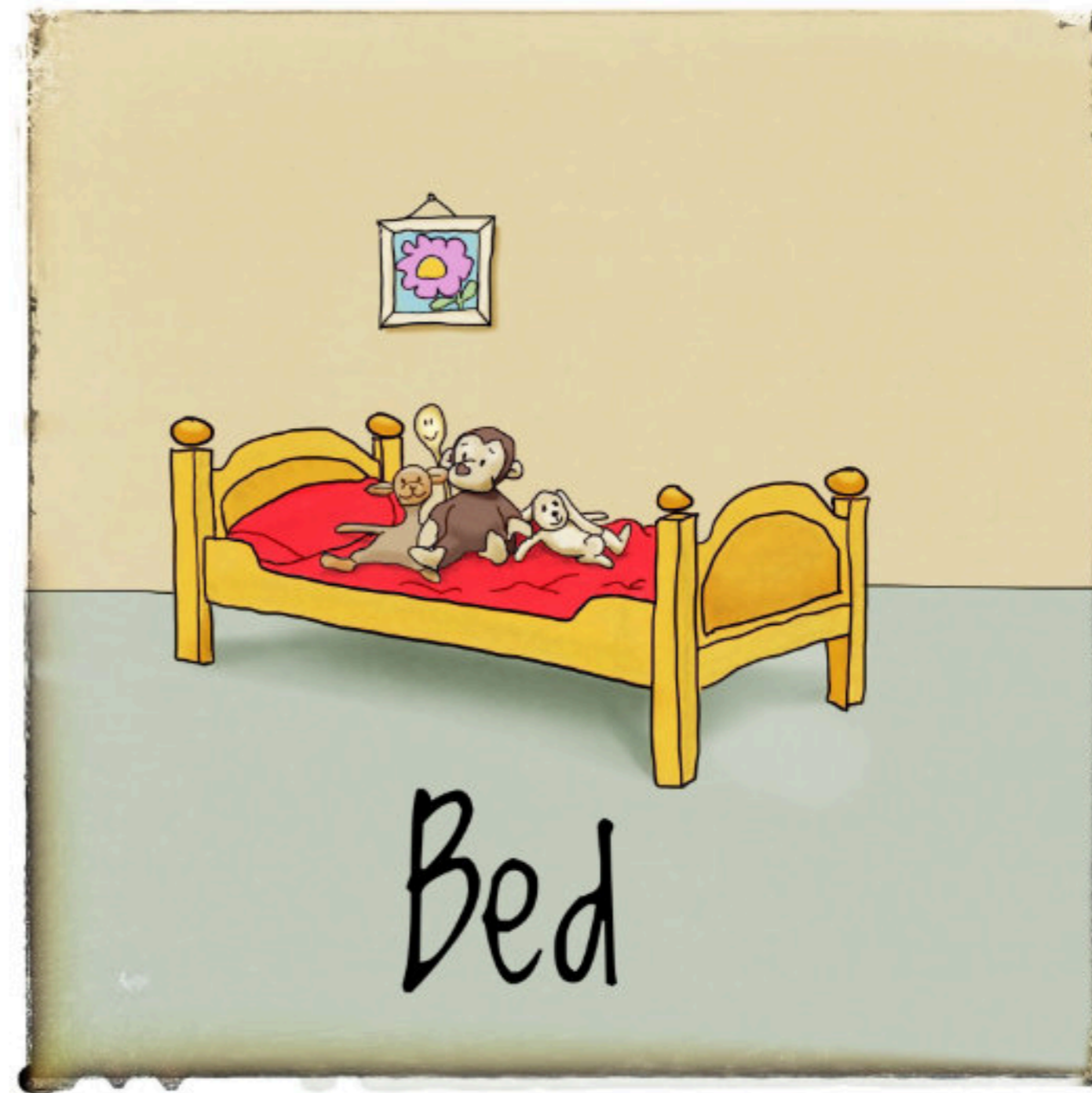

🎵 EXTRA AANDACHT VOOR HET ONDERSTEUNEN VAN DE TAALONTWIKKELING

Het ontwikkelen van een ruime woordenschat in de eerste vier levensjaren is erg belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Het lijkt namelijk misschien alsof kinderen pas beginnen met leren lezen als 7 jaar oud zijn en in groep 3 zitten, maar dat is niet zo.

De basis om te leren lezen, waarvan kennis van Nederlandse woorden een belangrijk deel vormt, wordt al veel eerder gelegd. Wanneer kinderen gaan leren lezen en maar een kleine woordenschat hebben, moeten zij als ze gaan leren lezen twee lastige taken tegelijkertijd uitvoeren. Zij moeten dan én onbekende woorden begrijpen én het schrift leren en begrijpen. Leren lezen is op zich al een hele opgave, maar als je woordenschat klein is dan is dit helemaal een hele zware opgave. Sommige anderstalige leerlingen slagen hier dan ook niet in, wat

hen al op zeer jonge leeftijd een achterstand kan geven die moeilijk in te halen is en weinig te maken heeft met de potentiële intellectuele capaciteiten die dit kind bezit. De kansengelijkheid die er dan ontstaat is te voorkomen door kinderen al op een jonge leeftijd te helpen een goede woordenschat te ontwikkelen. Het is het mooist als deze woordenschat rond de leeftijd van drie jaar is aangelegd. Muziek, en meer specifiek veel samen zingen, kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

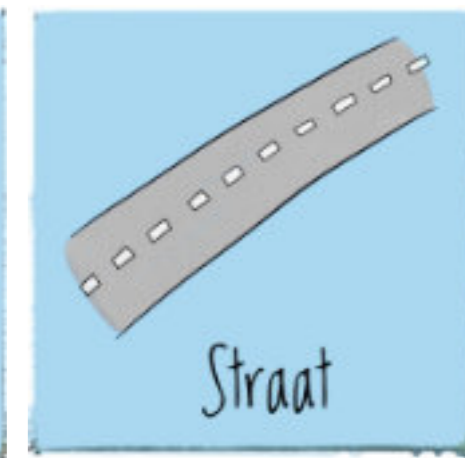
🎵 ONTWIKKELEN VAN EEN GOEDE WOORDENSCHAT MET WOORDKAARTEN

Met ons muziekprogramma stimuleren we het ontwikkelen van een goede woordenschat actief. Hierbij maken we gebruik van de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters (Mulder, Timman en Verhallen, 2009 - afgekort 'BAK').

De BAK-woordenlijst geeft een handreiking voor welke woorden een kind allemaal zou moeten kennen om goed te kunnen profiteren van het basisschoolonderwijs. In de teksten van onze liedjes maken we zo veel mogelijk gebruik van woorden uit deze woordenlijst. Bij iedere muziekactiviteit kun je terugvinden welke woorden uit de BAK- woordenlijst er in voorkomen. Onze liedjes worden daarnaast ondersteund met woordkaarten van de belangrijkste woorden.

Door gebruik van de woordkaarten in de ruimte waarin de opvang

plaatsvindt, is het makkelijk om samen tussendoor een gesprekje over te voeren over het woord of het liedje waar de woordkaarten bij horen. De gastouder kan het woord benoemen als deze ziet dat een kind er naar kijkt, maar ook is het mogelijk er samen over in gesprek te gaan. Zo wordt, naast dat de woordenschat verder wordt opgebouwd, ook geoefend wordt met gespreksvaardigheid. Natuurlijk is het ook heel waardevol om de woordkaarten er bij te houden als je het liedje samen met de kinderen zingt.

🎵 OPTIMALE ONDERSTEUNING VOOR GASTOUDERS

‘Elke dag muziek’ ondersteunt en ontzorgt gastouders optimaal bij het structureel aanbieden van muziekactiviteiten. Gastouders hoeven de muziekactiviteiten niet zelf uit te zoeken.

De muziekactiviteiten worden door ons voor de gastouder klaargezet; in de WebApp staan een aantal thema's klaar waaruit je kunt kiezen. Je kiest een muziekactiviteit uit die aansluit bij wat je die dag gaat doen. Liedjes en muziekopdrachten wisselen elkaar binnen een thema af, waarbij de muziekopdrachten een logisch gevolg en aanvulling zijn op het liedje wat je in de muziekactiviteit daar voor hebt aangeleerd.

De muziekactiviteiten zijn zo ontwikkeld dat iedere gastouder deze uit kan voeren, ook als zij of hij niet muzikaal geschoold is. In de WebApp is bij elke muziekactiviteit te lezen wat precies de bedoeling is en welke muzikale vaardigheden er aangesproken en geoefend worden. Ook staat er specifieke aanvullende uitleg voor de verschillende leeftijdsgroepen (baby's, dreumesen en peuters).

“Ik vind het super leuk om met het programma ‘elke dag muziek’ te werken. Het is erg leuk om te zien hoe de kinderen erop reageren. Ze vinden het in één woord geweldig! Inmiddels horen Mevrouw Muziek en Bo Bij er helemaal bij. Doordat ik de kinderen zie genieten, geniet ik zelf ook. Werken met het muziekprogramma inspireert me. De nieuwe liedjes en de muziekopdrachten laten me kennis maken met nieuwe dingen, en dat geeft me veel plezier in mijn werk. Als ik een activiteit wil doen met de kinderen, dan kijk ik altijd even in de WebApp of er nog leuke muziekopdrachten staan die ik uit kan voeren. Met pollepel Pol le Pol muziek maken op bekertjes of iets anders vinden de baby's en dreumesen ook altijd leuk!”

"Sinds ik werk met het Mevrouw Muziek jaarprogramma ‘elke dag muziek’ doe ik veel met muziek op de groep. De muzieklessen zijn zo door de dag heen makkelijk te doen, omdat ze maar kort duren. De liedjes blijven goed hangen, en er wordt goed uitgelegd wat de bedoeling is met de muziekopdrachten. Ik weet daardoor ook vanuit mezelf steeds beter hoe

ik muziek kan maken met baby's en dreumesen. Ik merk dat ik daardoor ook zelf dingen begin te bedenken buiten het muziekprogramma om. Zo zing en dans ik nu geregeld even kort met de baby's nadat ik ze verschoond heb. Dit is een fijn mini muziekmoment voor de baby's en dreumesen, maar ook voor mij. Het is sowieso echt leuk om te zien hoe kinderen reageren op de muziek in het programma; je zet de muziek aan, en de kinderen gaan bewegen en dansen! Heerlijk om te zien’.

"Ik doe nu de opleiding tot gespecialiseerd pedagogisch medewerker, en merk dat het muziekprogramma me ook inspireert op dit gebied. Hoewel ik zelf geen instrument speel of op een andere manier muziek maak thuis, weet ik inmiddels wel steeds beter wat muziek maken met jonge kinderen is. Ik heb allemaal leuke ideeën over hoe ik muziek kan maken met de kinderen als activiteit in het kader van mijn opleiding’.

Suzanne - pedagogisch medewerker

ONS TEAM

Renée Lepoutre
Mevrouw Muziek

Suzan Poort
Bo Bij

Joost Spanjerberg
Gitarist

Robin Poort
Allround media

Tom Janssens
Techniek

Erik van Woudenberg
Allround muzikant

Emily Duurland
Video editor

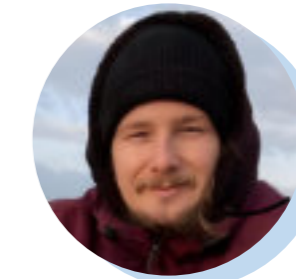
Dorien Beuse
Illustrator

Sabine Molenaar
Logopedist

Romy van Doorn
Video editor

Stijn Papenburg
Video editor

Mevrouw Muziek

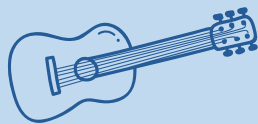
Wil je starten met ons muziekprogramma
'Elke dag muziek' of heb je nog vragen?

Neem contact met ons op.

Renée Lepoutre

☎ 085 212 95 51

✉ renee@mevrouwmuziek.nl

mevrouwmuziek.nl/elke-dag-muziek